

Arbeids- og sosialdepartementet - ASD

Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Vår referanse: 21/01235-2
Arkivkode: 0
Saksbehandler: Øyvind Gjelstad
Deres referanse: 21/1554-
Dato: 31.08.2021

Høringsvar - rapporten Administrative forhold ved Arbeidsretten

Det vises til departementets brev datert 23. april 2021 hvor rapporten «Administrative forhold ved Arbeidsretten» sendes på alminnelig høring. Departementet ber om høringsinstansenes syn på ekspertutvalgets vurderinger, anbefalinger og forslag.

Innledningsvis vil KS gi uttrykk for at rapporten del I, på en god og instruktiv måte, beskriver de administrative forholdene ved Arbeidsretten slik de fungerer i dag og de vurderinger som tidligere er gjort om disse forhold. I beskrivelsen trekkes også paralleller til de ordinære domstoler og arbeidsdomstoler i Danmark, Sverige og Finland som er nyttig å ta med seg inn i de nærmere vurderinger, anbefalinger og forslag i rapporten del II.

Systematisk i dette høringssvaret knyttes KS' kommentarer og synspunkter direkte til det enkelte punkt i rapporten del II. Underoverskriftene i dette høringssvaret korresponderer med rapportens overskrifter. KS har merket seg at utvalget i sine vurderinger gjennomgående har lagt vekt på Arbeidsrettens funksjon som spesialdomstol og de særlige hensyn som der gjør seg gjeldende. KS vil også understreke at det må veie tungt i de ulike vurderingene at arbeidslivets parter, herunder KS, har tillitt til Arbeidsretten som institusjon. Det oppfattes ikke som motsetningsfylt å balansere dette hensynet opp mot kravene til domstolens uavhengighet. KS kan også bekrefte for sin del utvalgets generelle inntrykk av at Arbeidsretten som spesialdomstol fungerer i tråd med sin hensikt og at KS gjennomgående er tilfreds med domstolen som konfliktløser i de tilfeller tariffpartene selv ikke finner løsninger.

Innstilling og utnevning av Arbeidsrettens fagdommere

KS har ingen grunn til å anta at Arbeids- og sosialdepartementet, som i dag har ansvaret for prosessen med å utnevne dommere til Arbeidsretten, ikke foretar saklige og upartiske vurderinger. KS deler imidlertid utvalgets vurderinger og kan slutte seg til at et uavhengig tilsettingsorgan bør foreta vurderingen og innstillingen av søkerne før saken fremmes for Kongen i statsråd. Ut fra Arbeidsrettens særtrekk hvor det behandles saker av stor samfunnsmessig betydning på et avgrenset saksområde med en begrenset «kundegruppe», kan det være hensiktsmessig at det opprettes et eget innstillingsorgan for Arbeidsretten.

Innstillingsorganets størrelse og sammensetning må reflektere Arbeidsrettens særtrekk. KS oppfatter at det er hensiktsmessig, og støtter utvalgets forslag om at innstillingsorganet ledes av en dommer etter forslag fra Dommerforeningen. Av samme hensyn er vi av den oppfatning at det ikke er påkrevet at minst halvparten av innstillingsrådet skal bestå av dommere hentet fra de ordinære domstolene. Det støttes at dommerrepresentantene i innstillingsrådet bør oppnevnes av Dommerforeningen og det bør anmodes

om forslag på dommere som er eller har vært medlemmer av Innstillingsrådet for dommere. Dette vil være en erfaring og kompetanse det kan trekkes veksle på.

KS er enig i at innstillingsrådets medlemmer bør oppnevnes av Kongen i Statsråd med en funksjonstid på seks år. Vi kan imidlertid ikke fullt ut se begrunnelsen for at gjenoppnevning skal begrenses til kun en periode.

Det er etter KS' oppfatning sentralt at partene i arbeidslivet har betydelig innflytelse på innstillingsorganets sammensetning. Vi støtter derfor forslaget om at innstillingsorganet bør bestå av medlemmer som er oppnevnt etter forslag fra fagforeninger og arbeidsgiverforeninger med innstillingsrett. Dersom det kommer inn konkurrerende forslag fra forskjellige fagforeninger eller arbeidsgiverforeninger er det viktig at de som oppnevnes har bredest mulig representasjon. Dersom det skal oppnevnes et medlem fra henholdsvis fagforeninger og arbeidsgiverforeninger er det naturlig å ta utgangspunkt i arbeidstvistloven § 39 andre ledd andre punktum. Dersom det skal oppnevnes flere medlemmer etter forslag fra fagforeninger eller arbeidsgiverforeninger bør det vurderes om ikke det kan foretas en bredere vurdering. Her vil man kunne oppnevne de forslag fra hver side som har bredest representasjon blant samtlige fagforeninger/arbeidsgiverforeninger med innstillingsrett. Det bør etter KS' oppfatning oppnevnes to medlemmer til innstillingsorganet fra hver side. KS er enig i de krav som bør stilles til disse medlemmene.

KS støtter anbefalingen fra ekspertutvalget om at Arbeidsrettens leder får tale- og stemmerett i innstillingsorganet.

En hensiktsmessig størrelse på innstillingsorganet kan være tre medlemmer, herunder leder, oppnevnt av Dommerforeningen, fire medlemmer oppnevnt etter forslag fra arbeidslivets parter og med tale- og stemmerett for Arbeidsrettens leder.

Sekretariatsfunksjonen for innstillingsorganet bør avklares i forkant og ikke avvendes til leder av innstillingsorganet er oppnevnt.

Oppnevning av fagdommernes varadommere

KS støtter ekspertutvalgets forslag om at oppgaven med å innstille varadommere for fagdommerne i Arbeidsretten bør legges til det uavhengige innstillingsorganet. KS er også enig i at praksisen om å rekruttere pensjonerte høyesterettsdommere og aktive lagdommere bør fortsette og at innstillingsorganet gis betydelig frihet med hensyn til å finne frem til aktuelle kandidater.

I KS' hørings svar til høringsnotatet i 2007 om Arbeidsrettens administrative tilknytning ba KS departementet vurdere om Arbeidsretten bør få en organisasjonsform etter mønster fra Danmark, ved at høyesterettsdommere fast gjør tjeneste som dommere i Arbeidsretten. Dermed får flere dommere spisskompetanse på tariffvister, og domstolen blir mindre sårbar. Dette vil fortsatt kunne være et alternativ til ekspertutvalgets forslag.

Oppnevning av partsinnstilte dommere

I mandatet for utvalgets arbeid er forutsatt at ordningen med dommere innstilt fra arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner videreføres. KS støtter utvalgets forslag om at også prosedyrene for oppnevning videreføres.

Arbeidsrettens administrative og budsjettmessige tilknytning

Når en samlokalisering med Borgarting lagmannsrett i dag er uaktuelt, støtter KS utvalgets forslag om at Arbeidsretten administrativt og budsjettmessige tilknytning fortsatt bør ligge under Arbeids- og sosialdepartementet. KS kan slutte seg til den samlede vurdering fra utvalget som begrunner dette. Det er tungtveiende faglige og resursmessige grunner for at tilknytningen ikke bør overføres til Domstolsadministrasjonen.

I dag er det Arbeids- og sosialdepartementet som registrerer og godkjenner fagdommernes sidegjøremål jf. arbeidstvistloven § 36 tredje ledd. Dette er en ordning som bør videreføres for alle de tre fagdommerne slik at en helhetlig vurdering opprettholdes.

KS støtter ellers utvalgets forslag knyttet til permisjoner, konstituering og lønnsfastsettelse.

Rettsens sammensetning i den enkelte sak

KS er enig med utvalget i at det ikke er grunn til å endre de regler som i dag gjelder rettsens sammensetning i den enkelte sak.

Prinsippet om at retten settes med partsinnstilte dommere er sterkt forankret hos Arbeidsrettens brukere. Det må sterke grunner til for at denne sammensetningen skal fravikes også i de tilfeller hvor en part ikke tilhører en organisasjon med innstillingsrett. Adgangen til å sette rett uten partsinnstilte dommere må begrenses til de tilfeller hvor det kan sies å foreligge en interesseløst som ikke er forenlig med kravene til upartiskhet som følge av EMK artikkel 6 nr. 1. I tillegg må Arbeidsretten finne det ubetenkelig at retten settes uten partsinnstilte dommere.

KS er enig i de forslag og vurderinger utvalget gjør knyttet til fordeling av saker mellom fagdommerne.

Klage- og disiplinærordning

KS støtter utvalgets anbefaling om at Arbeidsrettens faste fagdommere skal være omfattet av domstolsloven kapittel 12 om klage- og disiplinærordning. Videre at sammensetningen til Tilsynsutvalget for dommere bør være den samme for saker som gjelder Arbeidsrettens fagdommere som for saker som gjelder dommere i de alminnelige domstoler. Som anbefalt av utvalget bør dette også gjelde fagdommernes varadommere.

Ut fra den ulikheten som foreligger mellom fagdommerne og de partsinnstilte dommerne, mener KS at det har liten hensikt å inkludere disse i klage- og disiplinærordningen.

Tiltak for å gjøre Arbeidsretten godt rustet for fremtiden

Det er sentralt for partene at det er interesse for faget kollektiv arbeidsrett også ut over de som arbeider med dette innenfor arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner. Høy kompetanse utenfor disse miljøene vil utvide det potensielle rekrutteringsgrunnlaget for dommere til domstolen. Utvalget peker på noen satsingsområder og anbefaler at disse videreføres. Dette kan KS uten videre slutte seg til. Sentralt er også at Arbeidsrettens dommere gis tilstrekkelige rammebetingelser til å kunne fortsette arbeidet med sin fagformidling herunder undervisning i kollektiv arbeidsrett mm. KS er enig i at det er viktig å styrke kompetansen om kollektiv arbeidsrett også i de ordinære domstoler. Dette kan gjøres gjennom en viss utvidelse av rekrutteringsgrunnlaget for fagdommernes varadommere eller også gjennom hospiteringsordninger eller stillinger som juridisk utreder for Arbeidsretten.

Utvalget peker på at det kan vurderes om det bør etableres en ordning med tilkalling av dommere fra andre domstoler til vervet som varadommere uten å gå veien om oppnevning i statsråd. Dette etter

modell av domstolsloven § 10 andre ledd første og andre punktum. Etter KS' oppfatning bør man være varsom med å rukke ved den etablerte ordningen med oppnevnte varadommere til de faste dommerne. Det kan være hensiktsmessig at varadommere oppnevnes også fra andre lagmannsretter enn Borgarting, men dagens ordning bør ikke erstattes med en tilkallingsordning.

Økonomiske og administrative konsekvenser

KS har ingen kommentarer til dette punktet ut over at KS er enig i at dette må utredes nærmere ut fra hvilke forslag departementet velger å gå videre med.

Tor Allstrin
Områdedirektør Advokatene

Øyvind Gjelstad
Advokat